

2. Зуйковська А. А. Політичні цінності і практики сучасного українського суспільства / А. А. Зуйковська // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології. – 2012. – №1013, Вип.21. – С.118–123.

3. Кудряченко А. Зasadничі демократичні цінності та їх вплив на розбудову громадянського суспільства в країнах Європи / А. Кудряченко // Віче. – 2015. – №2. – С.3–7.

4. Мадрига Т. Б. Європейські цінності та ціннісні орієнтації українського суспільства: проблеми співвідношення / Т. Б. Мадрига // Прикарпатський вісник НТШ. Думка. – 2015. – №3. – С.96–103.

5. Рижко О. М. Парадигма європейських цінностей у відзеркаленні українських ЗМІ / О. М. Рижко // Держава та регіони. Сер.: Соціальні комунікації. – 2014. – №1–2. – С.36–40.

6. У Брюсселі обговорили виклики перед Україною у 2018 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dw.com/uk>

References

1. Bielska T. Politychna kultura yak tsinnisna skladova hromadianskoho suspilstva / Tetiana Bielska // Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka. – 2014. – Vyp.3. – S.66–72.

2. Zuikovska A. Politychni tsinnosti i praktyky suchasnoho ukrainskoho suspilstva / A. Zuikovska // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Serii: Pytannia politolohii. – 2012. – №1013, Vyp.21. – S.118–123.

3. Kudriachenko A. Zasadnychi demokratychni tsinnosti ta yikh vplyv na rozbudovu hromadianskoho suspilstva v krainakh Yevropy / A. Kudriachenko // Viche. – 2015. – №2. – S.3–7.

4. Madryha T. B. Yevropeyski tsinnosti ta tsinnisni oriientatsii ukrainskoho suspilstva: problemy spivvidnoshennia / T. B. Madryha // Prykarpatskyi visnyk NTSh. Dumka. – 2015. – №3. – S.96–103.

5. Ryzhko O. M. Paradyhma yevropeyskykh tsinnosteiu u viddzerkalenni ukrainskykh ZMI / O. M. Ryzhko // Derzhava ta rehiony. Ser.: Sotsialni komunikatsii. – 2014. – №1–2. – S.36–40.

6. U Briusseli obhovoryly vyklyky pered Ukrainoiu u 2018 rotsii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.dw.com/uk>

Korotkov D. S., candidate political science, associate professor, associate professor Department of International Business and Economic Analysis, S. Kuznets Kharkiv national university of economics (Ukraine, Kharkiv), Dmytro.Korotkov@m.hneu.edu.ua

Modern political space of Ukraine: socio-cultural challenges of democratic transformation

The purpose of the article is to analyze the main challenges of building modern Ukraine on the democratic foundations of European society. Significant influence and cultivation by the state of political European-wide democratic values in the absence of systematic analysis and the view on the formation of a new matrix of personal moral orientations of Ukrainian citizens and the modern genetic code of the Ukrainian nation.

Keywords: democratic political values, socio-cultural space, democratic transformation, genetic code.

* * *

УДК 329:323(477)

Морарь М. В.,

доктор політичних наук, професор кафедри суспільно-гуманітарних наук, Таврійський державний агротехнологічний університет (Україна, Мелітополь), morar.nikolay@mail.ru

ПОЛІТИЧНА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Досліджується та визначається місце і роль політичної освіти у формуванні політичної культури українського суспільства. Підкреслюється, що сьогодні для українського суспільства є характерною криза ціннісно-світоглядних засад, яка проявляється у втраті моральних орієнтирів. Суспільство українців дегуманізоване, у ньому панують жорстокість, насильство, поняття гідності й життя знецінилося. Це викликає висування необхідності звернути увагу на теорію і практику виховання, а саме на

політичну освіту як основу ідейного виховання. Створення та забезпечення ефективного функціонування системи політичної освіти, яка включає великий виховний та культурологічний потенціал має вирішальне значення у формуванні політичної культури українського суспільства.

Актуалізується теза про те, що система освіти є одним з найвпливовіших серед внутрішніх та зовнішніх факторів формування політичної культури громадян. Навчальні заклади мають широке поле діяльності щодо формування загального рівня політичної культури суспільства. Основна роль у цьому належить гуманітарним дисциплінам. Саме гуманітарна складова вищої освіти забезпечує духовно-культурний розвиток кожної особистості. В цьому контексті робиться висновок, що в Україні діюча освітня система не в повній мірі задовольняє сучасні потреби суспільства і потребує поширення процесів гуманізації. Гуманістична освітня парадигма має стати основою для формування широко освіченої, патріотично налаштованої, креативно підготовленої особистості. Реальна ситуація свідчить, що значення гуманітарної освіти в Україні недооцінюється.

На наш погляд, на сучасному етапі розвитку суспільства, в умовах динамічних перетворень, що відбуваються останнім часом в Україні та у світі, нагріла необхідність переосмислення пріоритетів державної політики і сфери формування політичної культури суспільства в цілому і особистості зокрема.

Ключові слова: політична освіта, політична культура, політична свідомість, політичні цінності, гуманітарна політика.

Сучасні вимоги, які постають перед українським суспільством вимагають від кожної людини усвідомленого відношення до політичних подій, що відбуваються в країні, вміння дати правильну світоглядну оцінку, оволодіння практичними навичками участі у громадському житті. Крім того, процеси глобалізації, інформатизації та інтелектуалізації зумовлюють необхідність виконання освіченої, здатної адекватно сприймати ці процеси особистості. У цьому контексті політична освіта була і залишається життєво важливою складовою будь-якого суспільства. Політична освіта, як слушно відзначає М. Дмитренко, виступає джерелом формування політичної свідомості – політичних знань, переконань, поглядів, оцінок, установок та ідеалів [1, с. 145].

В Україні вже тривалий час відбуваються суперечливі та складні трансформаційні політичні процеси. Суспільні відносини, що складаються у державі за роки незалежності, вирізняються нестабільністю, невизначеністю суб'єктів, відсутністю чітких орієнтирів суспільного розвитку. Українське суспільство постійно перебуває в стані перманентних політичних криз. У свідомості людей відбувається фактично перегляд і переоцінка не лише історичного минулого, а й категорій духовного буття.

Сьогодні для українського суспільства є характерною криза ціннісно-світоглядних засад, яка проявляється у втраті моральних орієнтирів. Суспільство українців дегуманізоване, у ньому панують жорстокість, насильство, поняття гідності й життя знецінилося. Низький рівень політичної культури, як справедливо відзначає Н. Бойко, не сприяє виробленню інструментів узгодження інтересів і запитів соціуму, пошуку способів цивілізовано відповідати на виклики часу, а ще більше поглиблює кризу національної самоідентичності [2, с. 361]. Виклики, які постали перед державою, висувають необхідність звернути увагу на теорію і практику виховання, а саме на політичну освіту як основу ідейного виховання. Створення та забезпечення ефективного функціонування системи політичної освіти, яка включає великий виховний та культурологічний потенціал має вирішення значення у формуванні політичної культури українського суспільства.

Історіографія теми дослідження достатньо різноманітна. Політична освіта як фактор формування політичної культури українського суспільства є об'єктом

дослідження багатьох вчених сучасності. Проблема має міждисциплінарний характер – наукові розвідки здійснюють як представники політичної науки, так і суміжних із нею дисциплін – історії, філософії, психології, права тощо. Серед сучасних дослідників можна виділити В. Бебика, М. Дмитренка, В. Кременя, І. Кресіну, В. Цвиха, Ф. Рудича, С. Рябова та інші.

Аналіз досліджень і публікацій свідчить про те, що окремі аспекти даної проблеми достатньо активно вивчаються науковцями, але вона досі не вирішена і потребує подальшого вивчення. Метою статті є визначення місця і роль політичної освіти як фактор формування політичної культури українського суспільства.

Політична наука посідає одне з провідних місць в системі суспільних наук. Як наука про політику, про закономірність діяльності з керівництва та управління суспільством на основі публічної влади покликана не лише надавати політичні знання, на основі яких формуються уявлення щодо форм і способів функціонування громадянина у політичному, правовому, економічному та культурному полі демократичної держави, але й утверджувати її свідому громадянську позицію. Політичні знання потрібні сьогодні будь-якій людині, незалежно від її професійної приналежності, оскільки, живучи в суспільстві і бути вільним від політики неможливо. Для того, щоб не бути пасивним об'єктом впливу з боку охочих до влади людей, потрібно не тільки брати участь у політиці, а й мати наукові знання про неї та керуватись ними на практиці. Джерелом таких знань є окрема наука – політологія.

Політологія, як одна з впливових гуманітарних дисциплін, слугує одним з елементів формування, збереження і вдосконалення концентрованого досвіду освоєння людиною природного і соціального світу. Політична освіта зближується з національною культурою в тому разі, якщо вона синтезує в собі цінності, норми, досвід духовної діяльності власного суспільства. Політична самосвідомість, як культурна, завжди визначається конкретною національною формою. Політична наука й освіта формують гуманітарне знання, яке є мінливим полем пошуку людиною ідеалу, власного шляху у своєму житті. В цьому розумінні, на думку науковців, індивід виступає суб'єктом культуротворчості, оскільки він своїм пошуком утверджує культуру вибору, толерантність, згоди. Політична освіта як раціональний компонент політичного виховання є в свою чергу складовою політичної соціалізації. В загальній практиці застосування цього поняття вузько визначають як процес отримання систематизованих знань про політичне життя суспільства [3, с. 51].

Політична освіта здатна виступити своєрідним та ефективним механізмом формування сучасного громадянського суспільства та його включення, поруч з державою, у вирішення проблем, породжених переходом суспільства до демократичних засад розвитку. Така посередницька роль політичної освіти між процесом пізнання політичного світу та його перетворення ґрунтується на об'єктивних законах цього світу. Адже свідомо змінювати щось у політичному житті можна лише розуміючи об'єктивний зміст політичного процесу та можливі шляхи і засоби бажаних змін. Але, як справедливо вважає С. Бесклетний, недостатнім є

усвідомлення цих аспектів лише частиною суспільства. Для забезпечення реформування політичних відносин необхідна свідомо діяльність абсолютної більшості громадян, як здатні виступити активними та свідомими учасниками перебудовчих заходів з метою подолання перешкод на шляху удосконалення взаємовідносин у суспільстві. Адже, мова йде про певний комплекс цінностей, вмінь та знань громадян, сформованих системою політичної освіти, які забезпечують їм свідому участь і позицію в політичному житті, можливість відокремити власні політичні інтереси та зіставити їх з інтересами інших та всього суспільства [4, с. 510]. Відомо, що цей комплекс політична наука кваліфікує як політичну культуру громадян.

Нагадаємо, першим, хто застосував поняття «політична культура», був німецький історик XVIII сторіччя І. Гердер. У політичному лексиконі воно закріпилося лише у другій половині XX століття зусиллями багатьох дослідників, зокрема Г. Алмонда, С. Верби, Л. Пая, Д. Елазара, К. фон Бойме та інших. На сьогоднішній день це поняття стійко увійшло в склад ключових категорій політичної науки.

Аналіз історіографії проблеми свідчить про те, що сучасні політологічні конференції не мають однастайності щодо визначення та змісту самого поняття «політична культура». Одні дослідники визначають політичну культуру як особливий різновид культури, спосіб духовно-практичної діяльності й відносин, що відображають, закріплюють і реалізують головні національні цінності та інтереси, формують політичні погляди й навички участі громадян у суспільно-політичному житті (В. Бебика, М. Головатий, В. Ребало). Певна частина вчених вважає, що політична культура – це сукупність поглядів, переконань, орієнтацій і зразків поведінки, що визначають відношення людей до політичної сфери життя суспільства, рівень та сформованість їхньої політичної активності (Н. Паніна, Ю. Пахомов, Н. Чурилов).

Політична культура – це частина загальної культури суспільства, яка формується в політичному житті народу протягом всієї історії. Вона виступає як продукт історичного досвіду суспільства, індикатор його цивілізованості, інструмент узгодження інтересів влади і суспільства. У широкому розумінні політична культура, на думку науковців, це базисні знання про суспільство, які визначають ціннісні орієнтації, політичну поведінку на рівні суспільства, групи, особи. У вузькому розумінні – це культура політичного мислення і політичного спілкування, культура поведінки політиків і населення як суб'єктів політичного процесу. Тобто, політичну культуру, як справедливо відзначає С. Гелей, можна розглядати як ментально-поведінковий рівень суб'єктів політичного процесу, духовно-ментальну основу політичної системи, якісний стан функціонування інститутів політичної системи і форм політичної взаємодії [5, с. 205].

Таким чином, політична культура характеризується як явище, що має подвійну сутність, адже вона являє собою, з одного боку, підсистему політичної системи суспільства, а з іншого боку, підсистему його загальної культурної системи. Вона характеризує не лише політичну свідомість, але й політичну поведінку. На відміну від політичної свідомості, яка є психічним

відображенням політичної реальності й виконує функцію орієнтації людини у сфері політики, політична поведінка являє собою взаємодію індивіда з політичним середовищем і має на меті адаптацію до цього середовища або його зміну.

Формування і розвиток політичної культури відбувається через наповнення конкретним змістом її структурних компонентів, а саме політичних знань, політичної ідеології та психології, політичного досвіду та традицій, норма політичної діяльності. Одним із базових компонентів політичної культури є політичні знання. На основі накопиченої суми знань про політичну сферу людина і суспільство виробляють відповідну політичну поведінку, яка відображає уявлення суб'єктів суспільного процесу про ідеальне і належне, а також про необхідне і дійсне. Головним у змісті політичної культури є знання про устрій і функціонування політики, влада управління. Важливою ознакою політичної культури є єдність політичних знань, переконань і практичної дії. Громадянин повинен засвоїти їх на практиці – у політичній поведінці.

Система освіти є одним з найвпливовіших серед внутрішніх та зовнішніх факторів формування політичної культури громадян України. Навчальні заклади мають широке поле діяльності щодо формування загального рівня політичної культури суспільства. Основна роль у цьому належить гуманітарним дисциплінам. Саме гуманітарна складова вищої освіти забезпечує духовно-культурний розвиток кожної особистості.

Гуманітарна політика є важливим чинником суспільного життя. Її сутність, зміст, принципи і практична діяльність її інституцій потребують сьогодні підвищеної уваги. В цьому контексті декілька слів щодо сутності гуманітарної політики. Кажуть, О. Македонський так висловлювався щодо свого духовного наставника Аристотеля: «Я вклоняюсь перед ним нарівні зі своїм батьком, бо якщо батько дав мені життя, то Аристотель – це те, що надає йому ціну». Переносючи ці слова на всю гуманітарну політику, як відзначає В. Андрущенко, можна сказати, що її сутність полягає у визначенні сенсу суспільного життя, того, що надає цілеспрямованості і виправдання всій нашій життєдіяльності. Коли такого сенсу не має, зникає почуття визначеності, впевненості, надії, безвідповідальності і, в кінцевому підсумку, розпад суспільства як цілісності [6, с. 327]. Сьогодні у нас, на жаль, не визначені задовільним чином загальнозначущі цінності, які б поєднувало суспільство.

Історія суспільного розвитку свідчить, що проблема цінностей стає ключовою в будь-яку епоху кардинальних змін. М. Вебер наголошував, що цінності є фундаментом мотивації поведінки людей, основою цілісності соціальної системи. Лише суспільство, у якому досягнуто консенсусу, щодо того, що є цінність, може розглядатися як стабільна система, оскільки у ній зникає головне джерело суперечностей між окремою особою і суспільством в цілому. І навпаки – ціннісні розколи дестабілізують систему, породжують катаклізми, потрясіння, руйнують її.

Необхідно враховувати, що на політичну свідомість значний вплив здійснюють цінності, які виступають інтегративною основою для малої і великої соціальної групи, нації в цілому. Політичні цінності це «об'єкти, явища, ідеї, процеси політичного життя та їх властивості,

до яких людина ставить як до таких, що задовольняють її соціальні потреби інтереси і які вона залучає у сферу своєї життєдіяльності. У системі політичних цінностей наявні соціально-політичні ідеали й цілі, принципи й норми політичного життя, політичної традиції й символи, зразки політичної поведінки тощо» [7, с. 719]. Тобто, вони представляють внутрішній світ людини, впливати на який можна шляхом зміни або підміни цінностей. Політичні цінності – це переконання щодо цілей, які суб'єкти політичного процесу повинні реалізувати та охоплюють ті явища, що є предметом певних політичних інтересів, бажань, домагань, потреб.

Політичні цінності знаходять своє втілення в ідеалах, які формують орієнтири політичної діяльності. Цінності, такі, наприклад, як свобода, рівність, справедливість, демократія тощо, є елементами загальнонародської політичної культури. Цінності є мотиваційним базисом політичної культури, вони зумовлюють відповідні політичні орієнтації і поведінку, а їх втрата означає руйнування самої політичної культури. Якщо нація має обмежений політичний досвід, то незважаючи на її високі політичні досягнення в інших сферах, вона відстає від політичного життя.

Нині гуманітарні знання, рівень освіти, її практична орієнтація розглядаються науковцями як необхідне джерело розвитку політичної системи суспільства, в якому не тільки зростає значення гуманітарної освіти, а й змінюються її зміст, форми та методи. Сьогодні освіта повинна прилаштуватися до таких ключових чинників, як глобалізація, постійно змінна технологічна ситуація, революція в інформації і комунікації і, як наслідок, прискорення темпу соціальних змін. В Україні діюча освітня система не в певній мірі задовольняє сучасні потреби суспільства і потребує поширення процесів гуманізації. Результатом цього процесу повинна стати гуманістична система освіти, яка створює умови для розвитку вільної творчої особистості з високим рівнем знань та духовності [8, с. 194]. Гуманістична освітня парадигма має стати основою для формування широко освіченої, патріотично налаштованої, креативно підготовленої особистості. У сучасному суспільстві система освіти як соціальний інститут забезпечує систематичну багатоаспектну взаємодію індивіда та суспільства, сприяє успішній соціалізації, формуванню гуманістичної спрямованості соціальних процесів. Водночас, реальна ситуація свідчить, що значення гуманітарної освіти недооцінюється, а її якість не завжди відповідає характеру тих труднощів що стоять перед сучасним світом.

Наприклад, з введенням у навчальний процес поділу дисциплін на «нормативні» та «вибіркові», студент отримав можливість відмовлятися від тих предметів, які, на його думку, не є необхідними в оволодінні майбутньою професією. Для більшості студентів технічних вузів такими є гуманітарні дисципліни, які в основній своїй більшості опинилися в переліку дисциплін «по вибору». Як наслідок, справедливо відзначає С. Швець, це може негативно позначитися не лише на загальному рівні освіченості майбутніх спеціалістів, але й на збереженні їх національної самосвідомості та ідентичності [9, с. 35].

Політична освіта як фактор формування політичної культури покликана не лише формувати знання людини про світ, але й утверджувати її свідому громадську

позицію, забезпечувати потребу індивіда бути почутим і потрібним суспільству. Владним структурам час зрозуміти, що тільки освіта може сформувати націю, що тільки вона належно може поширити українську національну ідею. Освіта повинна рости націю. На сучасному етапі розвитку суспільства, в умовах динамічних перетворень, що відбуваються останнім часом в Україні та у світі, назріла необхідність переосмислення пріоритетів державної політики у сфері формування політичної культури суспільства в цілому і особистості зокрема. Сучасний стан політичної культури в Україні можна кваліфікувати як шанс її набуття – набуття політичної культури на шляху побудови демократичної правової держави. Відновлення довіри громадян до органів влади – невідмінна передумова розвитку ціннісних орієнтацій, на підставі яких формується політична культура суспільства.

Список використаних джерел

1. Дмитренко Микола. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції [Текст] / М. А. Дмитренко: Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, ін-т оператив. діяльн. та держ. безпеки. – К.: Знання України, 2008. – 544 с.
2. Бойко Н. Р. Громадянське суспільство і політична культура українців: взаємозв'язок та взаємообумовленість / Н. Р. Бойко // Дні науки філософського факультету, 18–19 квітня 2012 р.: [матеріали доповідей та виступів] – К.: «Київський університет», 2012. – С.408–415.
3. Іванов М. С. Політична освіта в контексті політичних трансформацій суспільства: Монографія. – Миколаїв: Видавництво МДГУ ім. П. Могили, 2004. – 280 с.
4. Бесклетний С. Е. Політичні науки як чинник формування політичної культури особистості / С. Е. Бесклетний // Гілея: науковий вісник. – Київ, 2012. – Вип.65 (10). – С.505–514.
5. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія: Навч. посіб. – 7-ме вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 415 с.
6. Андрущенко В. П. Гуманітарна політика України в період утвердження незалежності / В. П. Андрущенко // Філософія політики: Хрестоматія: У 4 т. / Авт. – упоряд: В. П. Андрущенко (кер.) та ін. – К.: Знання України, 2010. – Т.IV. – С.317–336.
7. Політичний енциклопедичний словник / Упорядник В. П. Горбатенко; За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенко. – 2-е вид., доп. і перероб. – К., 2004. – 704 с.
8. Часова К. С. Гуманізація освіти / К. С. Часова // Педагогічний процес: теорія і практика. Збірник наукових праць. – К., 2013. – Вип.4. – С.194–201.
9. Напрями удосконалення гуманітарного розвитку України: соціоантропологічні, соціокультурні та соціоосвітні виміри. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 22–23 листопада 2013 р. – Запоріжжя: ЗДІА, 2014. – 284 с.

References

1. Dmitrenko M. Politichna sistema Ukrayini: rozvitok v umovakh globalizatsiyi ta informacijnoyi revolyuciyi [Teksti] / M. A. Dmitrenko: Nac. ped. un-t im. M. P. Dragomanova, in-t operativ. diyaln. ta derzh. bezpeki. – K.: Znannya Ukrayini, 2008. – 544 s.
2. Boiko N. R. Hromadianske suspilstvo i politychna kultura ukraintsviv: vzaiemozv'язok ta vzaiemoobumovenist' / N. R. Boiko // Dni nauky filosofskoho fakultetu, 18–19 kvitnia 2012 r.: [materialy dopovidei ta vystupiv]. – K.: «Kyivskiy universytet», 2012. – S.408–415.
3. Ivanov M. S. Politychna osvita v konteksti politychnykh transformatsii suspilstva: Monografii. – Mykolaiv: Vydavnytstvo MDHU im. P. Mohyly, 2004. – 280 s.
4. Beskletnyi S. E. Politychni nauky yak chynnyk formuvannia politychnoi kultury osobystosti. / S. E. Beskletnyi // Hileia: naukovyi visnyk. – Kyiv, 2012. – Vyp.65 (10). – S.505–514.
5. Helei S. D., Rutar S. M. Politolohiia.: Navch. posib. – 7-me vid., pererob. i dop. – K.: Znannia, 2008. – 415 s.
6. Andrushchenko V. P. Humanitarna polityka Ukrainy v period utverdzhennia nezalezhnosti / V. P. Andrushchenko // Filosoffia polityky:

Khrestomatii: U 4 t. / Avt. – uporiad: V. P. Andrushchenko (ker.) ta in. – K.: Znannia Ukrainy, 2010. – T.IV. – S.317–336.

7. Politychnyi entsyklopedychnyi slovnyk / Uporiadnyk V. P. Horbatenko; Za red. Yu. S. Shemshuchenka, V. D. Babkina, V. P. Horbatenko. – 2-e vid., dop. i pererob. – K., 2004. – 704 s.

8. Chasova K. S. Humanizatsiia osvity / K. S. Chasova // Pedagogichnyi protses: teoriia i praktyka. Zbirnyk naukovykh prats. – K., 2013. – Vyp.4. – S.194–201.

9. Napriamy udoskonalennia humanitarnoho rozvytku Ukrainy: sotsioantropolohichni, sotsiokulturni ta sotsioosvitohliadovi vymiry. Materialy Vseukrainskoi naukovy-praktychnoi konferentsii 22–23 lystopada 2013 r. – Zaporizhzhia: ZDIA, 2014. – 284 s.

Morari N. V., doctor of political Sciences, Professor of chair of social-humanitarian Sciences, Taurian state agrotechnological university (Ukraine, Melitopol), morar.nikolay@mail.ru

Political education as a factor in the formation of the political culture of Ukrainian society

The place and role of political education in shaping the political culture of Ukrainian society is explored and determined. It is emphasized that for today's Ukrainian society there is a characteristic crisis of values-ideological principles, as it manifests itself in the loss of moral standards. The society is extremely dehumanized, it is dominated by cruelty, violence, the concept of dignity and life depreciated. These challenges call for attention to the theory and practice of education, namely, political education as a basis for ideological education. Creating and ensuring the effective functioning of the political education system, which includes a great educational and cultural potential, is crucial for shaping the political culture of Ukrainian society.

The thesis that the system of education is one of the most influential factors among the internal and external factors of forming the political culture of citizens is underway. Educational institutions have a wide field of activity in relation to the formation of the overall level of the political culture of society. The main role in this belongs to humanitarian disciplines. It is the humanitarian component of higher education that provides the spiritual and cultural development of each individual. In this context, it is concluded that in Ukraine, the current educational system does not fully meet the modern needs of society and requires the expansion of humanization processes. The humanistic educational paradigm should become the basis for the formation of a well-educated, patriotically minded, personally trained person. The real situation shows that the importance of humanitarian education in Ukraine is underestimated.

In our opinion, at the present stage of development of society, in the context of the dynamic transformations that have taken place in Ukraine and in the world, the need to rethink the priorities of state policy in the sphere of forming the political culture of society as a whole and personality in particular has risen.

Keywords: political education, political culture, political consciousness, political values, humanitarian policy.

* * *

УДК 323

Кулик В. Г.,

викладач кафедри філософії та політології,
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет ім. В. Винниченка
(Україна, Кропивницький), kulykv@gmail.com

ПИТАННЯ ОСВІТИ НА МЕДІЙНОМУ ПОРЯДКУ ДЕННОМУ: ПРІОРИТЕТИ І ТRENДИ В УВАЗІ МАС-МЕДІА

У сучасній політичній науці спеціалізований медійний порядок денний у сфері державної політики отримує меншу увагу з боку дослідників ніж інші різновиди порядку денного. Відповідно, дослідження медійного порядку денного у сфері освітньої політики України має як емпіричну, так і теоретичну значимість. У рамках даної роботи названа проблема вивчається шляхом аналізу уваги цитицижневика «Дзеркало тижня» до проблем освіти в Україні в період з 1995 по 2014 р.

У статті з'ясовуються емпіричні характеристики медійного порядку денного у сфері освітньої державної політики України. Для збору та аналізу даних було використано контент-аналіз і лонгітюдний метод. У результаті аналізу виявлено склад, пріоритети та тренди в змінах медійного порядку денного освітньої державної політики. Увага мас-медіа до проблем освіти характеризується широтою, симетричністю та інкрементальністю.

Ключові слова: медійний порядок денний, освітня державна політика, проблеми сфери освіти.